

Udskriftsdato: 22. december 2025

KEN nr 9923 af 01/11/2002 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse R-6-02 om midlertidig opholdskommune - sommerhus - opholds - og handlekommune - ansøgning om plejeseng - hjælpemidler

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 3800008-02

Ankestyrelsens principafgørelse R-6-02 om midlertidig opholdskommune - sommerhus - opholds - og handlekommune - ansøgning om plejeseng - hjælpemidler

Resume:

Ankestyrelsen fandt, at A kommune var forpligtet til at stille nødvendige hjælpemidler - herunder en plejeseng - til rådighed for ansøgeren også under dennes midlertidige ophold i sommerhus i B kommune, hvor ansøgeren modtog hjemmehjælp.

Ankestyrelsen lagde til grund at ansøgeren med rette var bevilget plejeseng som hjælpemiddel, og at bevillingen ikke skyldtes sommerhuskommunens forhold.

Begrundelsen for afgørelsen var, at A kommune var opholdskommune for ansøgeren, idet han havde fast bopæl i A kommune. Under opholdet i sommerhuset var A kommune uændret opholdskommune, mens B kommune var midlertidig opholdskommune.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen bl.a. vægt på lovforarbejderne. *)

Love:

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område - lovbekendtgørelse nr. 807 af 26. september 2002 - § 9

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 755 af 9. september 2002 - § 97

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008 - § 112

Vejledninger:

Socialministeriets vejledning nr. 52 af 5. marts 1998 om støtte til hjælpemidler, biler, boligindretning m.v. (Lov om social service) - pkt. 47

Socialministeriets vejledning nr. 59 af 6. marts 1998 om sociale tilbud til ældre m.fl. - pkt. 315-317

Socialministeriets vejledning nr. 90 af 7. juni 2000 om lov om retssikkerhed og administration på det sociale område - pkt. 71

Note:

*) Se også SM R-4-00

* * * * *

Sagsfremstilling:

Et revacenter fremsendte i sommeren 2000 og foråret 2001 i alt 3 regninger til A kommune vedrørende leje og udbringning af hjælpemidler til en handicappet mand. I faktura af 3. april 2001 krævede A kommune under henvisning til SM R-3-00 et tilsvarende beløb betalt af B kommune. Under henvisning til SM R-4-00 returnerede B kommune i brev af 9. april 2001 fakturaen.

I brev af 30. maj 2001 fra A kommune til B kommune begrundede A kommune kravet. Det fremgik bl.a. heraf, at manden var kørestolsbruger på grund af sclerose. Han havde i 1999 fået udlånt plejeseng til hjemmet efter en hjerteoperation af hensyn til personalet. Han havde ikke personlig hjælper. A kommune var på denne baggrund af den opfattelse, at det ikke var den primære opholdskommunes opgave at stille de hjælpemidler til rådighed, som ikke kunne medbringes fra hjemmet. I sommeren 2000 henvendte pågældendes ægtefælle sig til B kommune for at få bistand i forbindelse med personlig pleje under ophold i familiens sommerhus i B kommune. Revacentret havde efterfølgende sendt 3 regninger, som A kommune betalte. Ved gennemgangen af regnskabet vurderede A kommunes hjælpemiddeldepot, at der var tale om et tilfælde, hvor forpligtelse til at yde hjælp måtte påhvile den midlertidige opholdskommune, B. Regningerne blev derfor genfremsendt til B kommune.

Sagen blev indbragt for det sociale nævn.

A kommune anførte overfor nævnet, at kommunen skønnede, at denne sag var omfattet af de undtagelser til retssikkerhedslovens § 9, som var nævnt i vejledningens pkt. 86 (pkt. 71 i 2000-vejledningen) om midlertidigt ophold. I den forbindelse blev henvist til, at hjælpemidler i form af plejeseng og toiletstol var nødvendige forudsætninger for, at hjemmehjælp kunne ydes. I et konkret tilfælde havde hjemmehjælpen fra B kommune afvist at kunne yde hjælp, fordi der ikke i sommerhuset forefandtes de relevante hjælpemidler.

B kommune fandt efter revurdering ikke grundlag for at ændre afgørelsen. B kommune henviste i den forbindelse til, at behovet for en plejeseng alene skyldtes pågældendes permanente behov, og henviste herved til SM R-4-00.

A kommune anførte, at det var vigtigt for kommunen at få afklaret om den faste opholdskommune alene var forpligtet til at yde hjælp i forbindelse med større hjælpemidler, såsom plejesenge, når borgeren på ferie passes af egne hjælpere efter servicelovens § 77 eller om den faste opholdskommune også var forpligtet til at yde hjælp til effekter, der primært var nødvendige for at skabe et ordentligt arbejdsmiljø for personalet i den midlertidige opholdskommune. Det blev forudsat, at borgeren medbringer effekter, der praktisk kan medbringes.

Nævnet fandt, at A kommune som fast opholdskommune var forpligtet til at stille nødvendige hjælpemidler til rådighed også ved pågældendes midlertidige ophold i sommerhus i B kommune, og A kommune var ikke berettiget til refusion af den omhandlede udgift.

Nævnet begrundede bl.a. afgørelsen med, at der ikke var grundlag for at fravige hovedreglen om, at det var A kommune, der som fast opholdskommune for manden skulle stille de nødvendige hjælpemidler til rådighed også under det midlertidige ophold i sommerhus i B kommune.

Nævnet anførte bl.a., at manden allerede havde plejeseng og toiletstol i sin helårsbolig. Der måtte således være tale om et permanent behov og ikke et øjeblikkeligt behov, der kun var opstået som følge af opholdet i sommerhuskommunen.

I klagen til Ankestyrelsen fra A kommune var det bl.a. anført, at der i kommunerne var behov for at vide, hvem der skulle yde hjælp i form af hjælpemidler til personer, der havde midlertidigt ophold i eget eller lejet sommerhus eller er på familiebesøg. Nævnet havde i den konkrete sag henvist til en ikke-offentliggjort afgørelse truffet af Ankestyrelsen, hvilket betød, at A kommune ikke kunne foretage en sammenligning mellem de to sager. I den aktuelle sag var der alene behov for en plejeseng på grund af hjemmeplejens arbejdsforhold. A kommune rejste sagen på grundlag af en udtalelse fra Socialministeriet af 19. marts 2001 til et statsamt, SM R-3-00 og det forhold, at manden ikke passede på personbeskrivelsen i SM R-4-00, hvor borgeren havde egne hjælpere ansat. Desuden anmodede A kommune om en

afgørelse af, hvorvidt den permanente opholdskommune kunne anmodes om betaling af faktiske udgifter til f.eks. rengøring og udkørsel af hjælpemidler, der ellers var gratis, idet der var tale om genbrug.

A kommune havde til klagen vedlagt brev af 21. december 2000 fra et statsamt til Socialministeriet. I brevet anmodede statsamtet under henvisning til SM R-3-00 og R-4-00 ministeriet om en udtalelse vedrørende opholdskommune for personer på ferie i sommerhus. Endvidere rejste statsamtet bl.a. spørgsmålet om kommunerne kunne afkræve betaling for levering af hjælpemidlerne. Socialministeriets svar herpå fremgik af ministeriets brev af 19. marts 2001. Ministeriet oplyste bl.a., at hovedreglen er, at den kommune, som borgeren opholder sig i, er opholdskommune og det var denne kommune, der havde pligt til at yde hjælp. I forhold til ydelser efter serviceloven som fx hjælpemidler og personlig praktisk hjælp bevirkede også midlertidige ophold (familiebesøg, sommerhusophold, højskoleophold el.lign.) i en anden kommune, at denne kommune blev opholdskommune. Leveringsomkostningerne skulle afholdes af den kommune, hvori ansøger havde taget midlertidigt ophold. Der var ikke hjemmel til at kræve betaling for leveringen.

Under behandlingen af sagen modtog Ankestyrelsen supplerende bemærkninger.

A kommune anførte bl.a., at det efter kommunens opfattelse var vigtigt for borgeren, at denne frit kunne tage ophold i feriebolig, og at hjælpemidler, som ikke kunne medtages, blev ydet af den kommune, hvor borgeren opholdt sig. Standardprodukter som plejeseng, toiletstole og lifte, der ikke var individuelt tilpassede, var ofte beregnet på sikring af plejepersonalets arbejdsforhold. Samtidig var badeværelser i sommerhuse ofte så små, at hjælp til badning ikke kunne foregå der. I den konkrete sag var borgeren selv mobil i kørestol, som blev medbragt fra helårsboligen. Badeværelset egnede sig ikke til at yde hjælp til personlig hygiejne. Manden fik bevilget plejeseng i helårsboligen for nogle år siden efter tilstødende sygdom, hvor det var nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsforhold.

Mandens hustru havde endvidere i brev af 17. april 2002 kommenteret A kommunes klage til Ankestyrelsen, og mere indgående beskrevet mandens helbredsforhold. Han kunne slet ikke klare at flytte sig fra kørestolen til bilen. Han havde netop været på hospitalet, hvor der måtte 3 personer til at hjælpe ham i seng og på toilettet. Ved opholdet i sommerhuset i 2001 var der ingen hjælpemidler til disposition. Børnene kom med hjælpemidlerne fra privaten og der blev lånt en seng af en genbo. Det var således ikke rigtigt, at han kunne klare sig med en seng uden særlige funktioner.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på præcisering af SM R-4-00 om handlekommune / opholdskommune for en borger, der har brug for et hjælpemiddel under ferie i sommerhus.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at A kommune var forpligtet til at stille nødvendige hjælpemidler - herunder plejeseng - til rådighed for ansøger også under dennes midlertidige ophold i sommerhus i B kommune, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 1.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen til grund, at ansøger med rette var bevilget udlån af en plejeseng som hjælpemiddel efter servicelovens § 97.

Begrundelsen for afgørelsen var, at A kommune var opholdskommune for ansøger, idet han havde fast bopæl i kommunen. Under ophold i sommerhuset var A kommune uændret opholdskommune, mens B kommune var midlertidig (øjeblikkelig) opholdskommune.

Begrundelsen var endvidere, at det fremgår af retssikkerhedslovens § 9, stk. 1 og stk. 2, at opholdskommunen har pligt til at yde hjælp og at ægtefæller har opholdskommune hvor den fælles bopæl er, mens der ikke i retssikkerhedsloven er regler om midlertidige opholdskommuners forpligtelser. Retssik-

kerhedslovens § 9, stk. 5, om øjeblikkelig hjælp til et barn eller en ægtefælle, der opholder sig udenfor opholdskommunen, kunne ikke anvendes i det foreliggende tilfælde, da ansøger havde et tilbagevendende behov for hjælpemidler i B kommune.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på lovbemærkningerne til lov nr. 117 af 2. marts 1999 om mellemkommunal refusion m.m. og Socialministeriets vejledning nr. 90 af 7. juni 2000 om lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, bl.a. pkt. 71, samt den nu ophævede refusionsregel i bistandslovens § 11, stk. 4. Heraf fremgår, at ophold i eksempelvis sommerhus medfører, at sommerhuskommunen - under forudsætning af at den faste bopæl bevares - bliver midlertidig opholdskommune med deraf følgende begrænsede forpligtelser.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at § 9, stk. 1 er den absolutte hovedregel, og at der må forudsættes tungtvejende grunde for at fravige lovens udgangspunkt, hvorefter opholdskommunen har pligt til at yde alle former for sociale ydelser til den berettigede borger. Ankestyrelsen tillagde det i den forbindelse vægt, at det af Socialministeriets vejledning af 7. juni 2000 om lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, pkt. 71, fremgår, at opholdskommunens pligt til at yde vedvarende kontante ydelser fortsætter uændret, selv om den berettigede midlertidigt opholder sig i en anden kommune. Endvidere er der en henvisning til praksis, hvorefter visse former for hjælp, eksempelvis hjemmehjælp efter servicelovens § 71, ydes af den midlertidige opholdskommune. Ankestyrelsen fandt på denne baggrund, at denne vejledning er udtryk for, at der kan være praksis for, at visse former for hjælp varetages af midlertidige (øjeblikkelige) opholdskommuner. På det tidspunkt vejledningen blev udformet var der (alene) praksis for, at hjemmehjælp efter servicelovens § 71 blev ydet af den midlertidige opholdskommune, jf. det nu ophævede hjemmehjælpscirkulære (Socialministeriets cirkulære nr. 175 af 30. oktober 1980) og SM R-3-00.

Ankestyrelsen lagde endelig vægt på, at de gældende opholdskommuneregler må antages at skulle tilgodese borgerens behov for så entydigt som muligt at vide, hvor ansøger skal henvende sig i sociale sager.

Ankestyrelsen var opmærksom på, at det af Socialministeriets vejledning nr. 59 af 6. marts 1998 om sociale tilbud til ældre m.fl. bl.a. fremgår, at midlertidige ophold (eksempelvis sommerhusophold) bevirker, at sommerhuskommunen bliver opholdskommune i relation til naturalydelser efter serviceloven. Dette fremgår ligeledes af Socialministeriets brev af 19. marts 2001 til et statsamt. Ankestyrelsen var under henvisning til retsgrundlaget ikke enig heri i forhold til den konkrete sag, der var begrundet i ansøgerens egne behov.

Ankestyrelsen henviste til praksis, som den fremgår af SM R-4-00, hvorefter den faste opholdskommune skal behandle ansøgninger om plejesenge (og andre hjælpemidler) til anvendelse i sommerhus i anden kommune, når ansøgningen er begrundet i ansøgerens egne permanente behov.

Ankestyrelsen bemærkede med hensyn til det, der var anført i klagen om, at behovet for en plejeseng i det konkrete tilfælde alene skyldtes hjemmeplejens arbejdsforhold, at Ankestyrelsen lagde til grund, at ansøger havde et behov for en plejeseng af hensyn til sin funktionsnedsættelse og at bevillingen ikke skyldtes sommerhuskommunens forhold.

Sagen var antaget til principiel behandling med henblik på belysning af opholdskommunespørgsmålet efter den sociale lovgivning, hvilket også var det spørgsmål det sociale nævn havde taget stilling til. For så vidt angik den i nævnets afgørelse nævnte ikke-offentliggjorte sag bemærkedes, at der var tale om en ret speciel sag, som var omtalt i "Nyt fra Ankestyrelsen" nr. 2 i 2000. For så vidt angik spørgsmålet om betydningen af, at den omhandlede borger i SM R-4-00 havde en personlig hjælper og således ikke

modtog hjemmehjælp efter servicelovens § 71 bemærkedes, at dette ikke var tillagt afgørende vægt ved vurderingen af spørgsmålet om opholdskommune.

Ankestyrelsen tiltrådte således det sociale nævns afgørelse.